
‘Een tipje van de sluier’ Deel 1: Vrouwelijke migranten over seksuele intimidatie

INLEIDING

In de reeks 'Een tipje van de sluier' verkent onderzoeker en commentator Aziz el Kaddouri de ervaringen en meningen van migranten in Nederland. Wat leeft er onder de 1e, 2e en 3e generaties migranten in Nederland? Welke mening hebben deze Nederlanders over samenleven en werken in ons land? Aan de hand van deskresearch, interviews en het panel van de Etnobarometer (15000 contacten/12000 panelleden waarvan +6500 actief) geeft el Kaddouri inzicht in diverse actuele onderwerpen.

De organisatie, Etnobarometer heeft zich ten doel gesteld om de belemmeringen weg te nemen voor onderzoek onder migranten. 'Elke mening telt' is het motto. Dit betekent dat Kaddouri meer doet dan gegevens verzamelen uit één bepaalde belangengroep of politieke richting. Hij verdiept zich in achtergronden, zoekt naar de objectieve weergave van de verschillende meningen en biedt zich aan als 'duider' van de betekenis. Aan zijn Nederlands-Marokkaanse achtergrond, ervaring als onderzoeker bij het Opiniehuis en Research Company en zijn opleiding op gebied van voorlichting heeft hij inmiddels ervaring toegevoegd als commentator op radio en TV.

Wetenschappelijke context van de onderzoeken

Wij van de EtnoBarometer houden ons bezig met marktonderzoeken en opiniepeilingen en zijn geen wetenschappelijk onderzoeksbureau. Wij maken gebruik van de middelen die ons ter beschikking staan, staan midden in de samenleving, lezen en luisteren veel naar signalen vanuit de maatschappij, praten met de doelgroepen en streven naar waarheidsvinding. Het Etnopanel is waardevol en een unicum in Nederland (Er is geen kennisinstelling of databureau met een groter panel). De EtnoBarometer werkt er voortdurend aan om het panel nog te vergroten en zoveel mogelijk migranten te bereiken.

Het panel is niet representatief voor alle migranten in Nederland en voor bepaalde migrantengroepen zijn er gewoonweg te weinig panelleden. Er is wel veel aandacht voor validiteit en kwaliteit van de interviews/enquêtes. De kennis en juiste interpretatie van onze mensen over de context is daarin een belangrijke factor. Het is echter niet mogelijk om een wetenschappelijk juist (lees: volledig representatief, nauwkeurig en betrouwbaar) steekproef onderzoek te doen. Migrantengroepen zijn moeilijk bereikbaar of alleen de hoger opgeleiden. De rapportages zijn daarom indicatief bedoeld. Daar waar alle instellingen moeite hebben om wetenschappelijk onderzoek te doen gelden die evenzo voor de Etnobarometer. Indien de lezer deze opmerking ter harte neemt en cijfers combineert met

verhalende/kwalitatieve kennis over de thema's dan levert 'Een tipje van de sluier' een interessante kijk op meningen en gevoelens van een groep Nederlanders die steeds belangrijker wordt in de Nederlandse samenleving.

Deel 1: Vrouwelijke migranten over seksuele intimidatie

In de reeks onderzoeken naar mening en motieven van migranten is gekozen voor het thema 'seksuele intimidatie onder vrouwen'.

Steeds meer vrouwen komen naar buiten met verhalen over seksuele intimidatie, onder meer met de hashtag #MeToo. Seksuele intimidatie is onder moslims en in sommige culturen taboe. Er wordt bijna niet over gesproken. Hoe ervaart of ondergaan vrouwen met een migranten achtergrond deze praktijken? Is seksuele intimidatie in het gezin/gemeenschap bespreekbaar?

Seksuele intimidatie is ook onder migranten een probleem. Het is geen specifiek moslimprobleem, Het is voor een objectieve bespreking van het onderwerp belangrijk om de koppeling naar religie niet te maken, is een van de belangrijke uitkomsten van het onderzoek.

Bronnen

Deskresearch en gesprekken met vertegenwoordigingen van verschillende migrantengroepen. Er is ook gebruik gemaakt van de resultaten van een enquête onder de leden van de Etnobarometer. Het onderzoek is uitgevoerd door middel van online enquête, aangevuld (waar in deelgroepen de respons laag was face-to-face-enquêtes).

De panelleden werden benaderd met de volgende achtergrondinformatie:

Seksuele intimidatie is een breed onderwerp, het wordt ook wel omschreven als ongewenste intimiteiten. Het is een vorm van ongewenst gedrag op seksueel gebied, voorbeelden zijn: seksistische opmerkingen, ge-exposed tijdens seksuele handelingen, hinderlijk gedrag, het ongewenst betasten van iemand en dergelijke, fluiten of andere seksueel suggestieve geluiden of gebaren, gesis of het bekende "pssst". Leidend is vooral dat het gedrag een grens bij iemand overschrijdt en het gedrag daarmee als vijandig, vernederend of intimiderend wordt beschouwd. Dit gedrag kan van een persoon afkomstig zijn, maar ook van een groep.

Hierover heeft EtnoBarometer een korte enquête opgesteld met ervaringen van migrantenvrouwen over dit onderwerp. Wij willen een eerste indicatie hebben van hoe groot dit probleem is in de migranten gemeenschap in Nederland en vervolgens willen wij met deze informatie awareness creëren bij media, politiek, welzijnsinstellingen, overheden om het probleem bespreekbaar te maken en ongewenst gedrag aan te pakken.

De peiling is uitgevoerd in December 2017.

Resultaten

Er hebben 1534 Nederlandse vrouwen met een migrantenachtergrond van 16 jaar en ouder. Dit betreft overwegend Turkse- en Marokkaanse vrouwen. De overige etnische achtergronden van de respondenten variëren van autochtoon Nederlands, Irakees, Surinaams, Antilliaans, Pakistaans, Afghaans, Indiaas, Afrikaans. Dit betreft kleine aantallen.

*) De EtnoBarometer is een onafhankelijk onderzoeksbureau, maakt deel uit van Het Opiniehuis. Nadere informatie over methode en mogelijkheid voor onderzoek kunt u opvragen via info@etnobarometer.nl

Resultaten

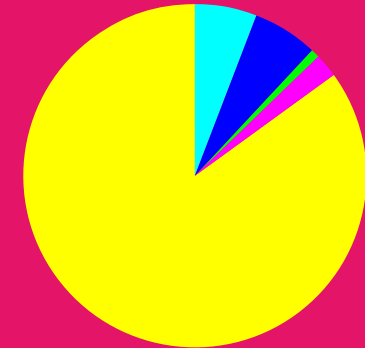
Respons

1534 vrouwen waren bereid de enquête in te vullen. 40% Turkse, 45% Marokkaanse en 15% vrouwen met een andere etnische achtergrond zoals autochtoon Nederlands, Irakees, Surinaams, Antilliaans, Pakistaans, Afghaans, Indiaas, Afrikaans. De resultaten van de enquête zijn dus vooral gebaseerd op de reacties van Turkse en Marokkaanse vrouwen. 8 op de 10 respondenten heeft een islamitische achtergrond/geloof.

Belangrijkste conclusies

- Zeven op de tien migrantenvrouwen geeft aan recentelijk ongewenst seksueel geïntimideerd te zijn geweest.
- 7% van de migrantenvrouwen gaf aan ooit gedwongen is geweest tot ongewenste geslachtsgemeenschap of seksueel (oraal) contact.
- Drie op de tien migrantenvrouwen is seksueel geïntimideerd door een collega of werkgever op het werk.
- Eveneens drie op de tien vrouwen is seksueel geïntimideerd door een bekende of familielid
- Zes op de tien migrantenvrouwen geeft aan dat seksuele intimidatie een taboe-onderwerp is binnen het gezin.
- 95% van de respondenten doet geen aangifte van seksuele intimidatie.

Rekent u zich tot een bepaald geloof? Zo ja, welke? (n=1534)

Ik weet het niet (2%)

Ja, een ander geloof (1%)

Ja, tot de Islam (85%)

Nee, ik ben niet gelovig (6%)

Ja, tot het Christendom (6%)

Etnische achtergrond
respondenten (n=1534)

Marokkaans (45%)

Turks (40%)

Overig (15%)

Samenvatting

Zeven op de tien migrantenvrouwen geeft aan geconfronteerd te zijn geweest met seksuele intimidatie. Vier op de tien vrouwen die seksueel geïntimideerd zijn geweest geven aan dat dit plaatsvond in privésfeer. Drie op de tien vrouwen heeft seksuele intimidatie ervaren op het werk of op school.

Onder de zeven op de tien vrouwen die zeggen seksueel geïntimideerd te zijn geweest gaat het bij:

- 43% om gedwongen of ongewenst aanraken.
- 33% om fluiten of andere ongewenste seksuele geluiden.
- 32% om aanhoudende ongewenste seksuele toenadering.
- 31% om het herhaaldelijke seksuele toespelingen, obscene of ongepaste grappen, laster, obscene opmerkingen en andere aanstootgevende seksuele opmerkingen;

Van de vrouwen die ongewenst aangeraakt, nagefloten of benaderd zijn geweest betreft het in 80% van de gevallen (jonge) vrouwen onder de 35 jaar.

Van de drie op de tien vrouwen die aangeven seksueel te zijn geïntimideerd op het werk of op school gaat het in:

- 59% van de gevallen om herhaaldelijke seksuele toespelingen, obscene of ongepaste grappen, laster, obscene opmerkingen en andere aanstootgevende seksuele opmerkingen.
- 55% van de gevallen om gedwongen of ongewenst aanraken, aaien, knijpen, kussen, strelen, masseren of kietelen.
- 54% van de gevallen om aanhoudende, ongewenste seksuele of romantische toenadering of aandacht.

7% van de vrouwen gaf aan ooit gedwongen is tot ongewenste geslachtsgemeenschap of seksueel (oraal) contact.

Op de vraag door wie de migrantenvrouwen seksueel geïntimideerd zijn geweest geeft:

- 38% aan een onbekende op straat/online.
- 34% aan een collega of werkgever op het werk.
- 8% aan een bekende of familielid. Dit betreft o.a. partners, vriendjes. Een enkele keer is er sprake van seksuele intimidatie door een imam of geestelijke.

Intimidatie door klanten/cliënten op het werk werd geregeld genoemd door de migrantenvrouwen die aangeven seksueel te zijn geïntimideerd op het werk. Veel jonge vrouwen geven aan weleens geïntimideerd te zijn geweest op school door medescholieren. In een enkel geval betreft het een medewerker van de school.

Ruim drie op de tien migrantenvrouwen die zeggen seksueel te zijn geïntimideerd geeft:

- 35% aan dit met niemand te hebben besproken.
- 35% aan dit te hebben besproken met een vriend of vriendin.
- 16% aan dit met familie te hebben besproken.
- 13% aan dit met een professionele hulpverlener te hebben besproken.
- 1% aan dit met een leidinggevende op het werk te hebben besproken.

Zes op de tien migrantenvrouwen die seksueel zijn geïntimideerd kan dit moeilijk binnen het gezin bespreken vanwege het taboe wat er op rust in bepaalde migrantenculturen. Voor vier op de tien migrantenvrouwen is seksuele intimidatie geen taboe binnen het gezin.

Slechts 5% van de migrantenvrouwen doet aangifte van seksuele intimidatie. Van de vrouwen die aangifte hebben gedaan geeft de helft aan dat ze het gevoel hadden dat hun aangifte niet serieus is genomen. Ruim vier van de tien migrantenvrouwen die zeggen seksueel geïntimideerd te zijn geweest doen geen aangifte omdat ze het gevoel hebben dat er toch niets wordt gedaan met de aangifte. Drie op de tien migrantenvrouwen doet geen aangifte vanwege de gevolgen die de aangifte zou kunnen hebben voor de familie of doet dit niet uit schaamte. Bijna drie op de tien noemt een overige reden voor het niet doen van een aangifte. Hieronder een opsomming van vaak genoemde of opvallende redenen:

- Het wordt gezien als “normaal” in mijn werkomgeving
- Wist toen nog niet dat zulk gedrag strafbaar was.
- Daar vond ik het niet belangrijk of ernstig genoeg voor.
- Het gevoel had dat het niet te bewijzen was.
- Je raakt er aan gewend en gaat denken dat dit normaal is.
- Ik voelde me overrompelt.
- Ik was erg jong en ik schaamde mij.
- Ik hoopte dat het vanzelf wel over zou gaan.
- Het kwam niet in me op.
- Bang om mijn baan kwijt te raken.
- De gemeenschap doet alsof het jouw fout is als vrouw.
- Het “hoort” bij het werk als je met jongeren werkt.

Grafische weergave van de uitkomsten

Bent u in de afgelopen 5 jaar geconfronteerd geweest met seksuele intimidatie of bent u seksueel geïntimideerd? (n=1534)

Ja op het werk/school (25%)

Ja in privésfeer (44%) Nooit (29%)

Zowel in Privésfeer als op het werk (2%)

Door wie bent u weleens met seksuele bedoelingen aangesproken of behandeld? (n=1090)

Onbekende op straat/online (38%)

Collega/werkgever (34%) Familielid/bekende (28%)

Op welke manier heeft u ooit te maken gehad met seksuele intimidatie? (meerdere antwoorden mogelijk) (n=1090)

Heeft u gevoel dat dit soort gevoelige onderwerpen binnen de familie/naaste vrienden kunt bespreken vanwege schaamte? (n=1090)

Ja, ik kan ze gemakkelijk bespreekbaar maken (36%)

Geen mening (6%) Nee, het zijn taboe-onderwerpen (58%)

Heeft u dit kunnen bespreken met familie, vrienden of een professionele hulpverlener? (n=1090)

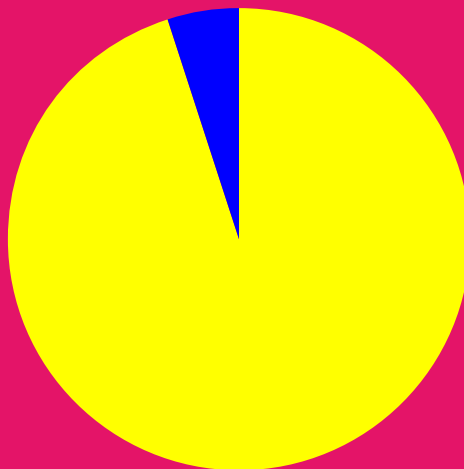

Nee (35%) Ja, met leidinggevende (1%)

Ja, met een vriend/vriendin (35%) Ja, met familie (16%)

Ja, met een professionele hulpverlener (13%)

Heeft u aangifte gedaan van seksuele intimidatie bij de politie? (n=1090)

Geen mening (0%)

Nee (95%) Ja (5%)

Waarom heeft u geen aangifte gedaan? (n=1036)

Overig (28%) Uit schaamte (14%)

De politie doet er toch niks mee (44%)

Bang voor de gevolgen voor mij of mijn familie (14%)